

Lokaal Scenario Atelier: Deelregio Alkmaar

Alkmaar

Datum: 30 januari 2020

Locatie: Stadhuis Alkmaar

Inleiding:

Dit is het verslag van de bijeenkomst in de gemeente Alkmaar op 30 januari 2020. In deze bijeenkomst hebben inwoners verkend wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor de opwek van grootschalige zonen windenergie in Alkmaar als onderdeel van de deelregio Alkmaar. Dit is gedaan met behulp van scenario's en bouwstenen. De scenario's geven inzicht in de mogelijke keuzes en de effecten daarvan. De scenario's die zijn gebruikt, zijn: (1) Landschappelijke kenmerken als troef, (2) Energielandschap 2.0, (3) Lokale kracht.

De scenario's zijn gemaakt door de gemeente, samen met onder meer de provincie, waterschappen, natuur- en milieuorganisaties, energievooperaties, bedrijfsleven en de netbeheerder. Ze zijn een middel om met elkaar het gesprek aan te gaan.

Een bouwsteen bestaat uit een bepaalde techniek van energieopwekking (bijv. windmolens), op een plek (bijv. agrarische grond), onder een bepaalde conditie (bijv. langs de snelweg). De bouwsteen heet dan "windmolen op agrarische grond langs de snelweg".

De deelnemers hebben gepraat over de scenario's en welke bouwstenen hun voorkeur hebben. Per scenario hebben ze op de kaart van de gemeente aangegeven waar de bouwstenen kunnen komen en waar zeker niet.

In totaal hebben circa 65 mensen deelgenomen aan de bijeenkomst. De samenstelling van de groep was als volgt: veel deelnemers uit Alkmaar, wat agrariërs uit de Schermer en enkele raadsleden. Circa 10 deelnemers waren aanwezig die erg positief staan tegenover de ontwikkeling van windenergie in de Schermer. Zij hebben een initiatief voor windenergie in de noordkant van de Schermer. Het gesprek met de deelnemers is in 2 groepen gevoerd.

Vervolg

De opbrengsten van de lokale bijeenkomsten van de 18 gemeenten in de energieregio Noord-Holland Noord worden verwerkt op een kaart. Hierop wordt aangegeven wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor duurzame energieopwekking. Deze kaart vormt de basis van de concept-RES. De concept-RES wordt voor vaststelling aangeboden aan het College van Burgemeester en Wethouders. Na vrijgave door het College worden raadsleden gevraagd naar hun wensen en bedenkingen bij de concept-RES. Ook de deelnemers aan de regionale en lokale bijeenkomsten krijgen de concept-RES toegestuurd en daarmee de mogelijkheid om hun mening te geven.

De concept-RES wordt besproken in regionale en lokale raadsbijeenkomsten, Statenbijeenkomsten en overleggen van de Algemeen Besturen van de waterschappen. Daarnaast zal in mei '20 een regiobreed Noord-Holland overleg worden georganiseerd waarin alle raadsleden, collegeleden, bestuurders, Statenleden, leden van de dagelijks en algemeen besturen van de waterschappen binnen de regio met elkaar in gesprek kunnen gaan.

De concept-RES wordt met alle wensen, bedenkingen en meningen van deelnemers voor doorrekening aangeboden aan het Nationaal Programma RES en het Planbureau voor de Leefomgeving. Als de energieregio groen licht heeft gekregen, wordt per zoekgebied onderzocht wat een concrete plek voor zonneweides en/of windmolens zou kunnen zijn. Hierbij worden inwoners en andere belanghebbenden nadrukkelijk betrokken.

Inhoud:

Beschrijving van de scenario's:	3
1. Bevindingen groep 1	4
1.1 Kansen, aandacht-en discussiepunten:.....	4
1.2 Gesprek over de scenario's en bouwstenen:.....	5
1.3 Scenario banner	6
2. Bevindingen groep 2	8
2.1 Kansen, aandacht-en discussiepunten:.....	8
2.2 Gesprek over de scenario's en bouwstenen:.....	8
2.3 Scenario banner	9

Beschrijving van de scenario's:

Specifiek voor de deelregio Alkmaar zijn drie scenario's opgesteld, namelijk: (1) *Landschappelijke kenmerken als troef*, (2) *Energielandschap 2.0* en (3) *Lokale kracht*.

Het scenario **Landschappelijke kenmerken als troef** richt zich op het behouden ofwel versterken van de diversiteit in het landschap. De belangrijkste uitgangspunten:

- De energietransitie volgt de maat van het landschap en sluit aan bij landschappelijke kenmerken.
- Zonne- en windenergie is ingepast in een beperkt aantal gebieden.
- De energietransitie wordt gezien als een kans om de biodiversiteit in gebieden waar deze nu laag is te vergroten, onder andere door zonneparken te combineren met natuurontwikkeling.

Het scenario **Energielandschap 2.0** focust op het opwekken van een grote hoeveelheid energie als regio, voor eigen verbruik en export. De belangrijkste uitgangspunten:

- Met lokale eigenaarschap wordt op kleine schaal energie geleverd voor de lokale vraag en op regionale schaal wordt grootschalig elektriciteit opgewekt voor de export.
- Het agrarische gebruik in het productielandschap transformeert naar “wind- en zonneboeren”.
- Het stedelijk landschap wordt volledig benut door daken, gevels en parkeerplaatsen in te zetten voor elektriciteitsopwekking.
- In het energielandschap is er ruimte voor ontwikkeling en innovatie.

In het scenario **Lokale kracht** staat coöperatieve opwekking en lokaal eigendom centraal. De uitgangspunten:

- De opwekking landt dicht bij de mensen en is zichtbaar.
- De baten en winst van energieopwekking vloeien terug naar de lokale gemeenschap.
- Door middel van een fonds en in samenwerking met de gemeente worden lokale doelen nagejaagd, zoals investeren in infrastructuur, de natuur en lokale verenigingen.

1. Bevindingen groep 1

1.1 Kansen, aandacht-en discussiepunten:

Eén of meerdere deelnemers deelden de volgende punten:

Regelgeving en beleid:

- Het moet duidelijker worden voor wie de kosten en voor wie de baten zijn.
- Moet er bij grote projecten niet sowieso 50%-burgerparticipatie zijn?
- De effecten op de boeren moeten in kaart gebracht worden. Alleen zo krijg je hen mee.
- Lokale participatie is belangrijk. Door de mensen te betrekken kunnen lokale kansen beter benut worden. Er zijn lokale bestaande initiatieven, maar burgers en bedrijven kunnen elkaar hier niet voldoende vinden. De overheid moet meer faciliteren en coördineren. Er is veel animo en enthousiasme, daar moet beter gebruik van gemaakt worden. Sommige deelnemers voelen zich niet gehoord door de lokale overheid en hebben het gevoel van kastje naar de muur gestuurd te worden met hun duurzame projecten.
- Men wil de provinciale afstand van 600 m tot windmolens behouden.
- Bij nieuwe daken moet de eis er komen dat ze sterk genoeg zijn voor zonnepanelen.

Ruimtelijke principes:

- Overal waar windmolens staan, ook zonnepanelen zetten voor efficiënter gebruik van ruimte (*NB: dit is geen bouwsteen in deze deelregio, maar hier wordt wel om gevraagd door de deelnemers*).
- Bij zonneparken en windmolens moet ook altijd groen geplant worden en moet de biodiversiteit behouden blijven.
- Windmolens in lijnopstelling plaatsen kan ook mooi zijn.
- Waar de sfeer technisch is, zoals op bedrijventerreinen, maak dan zonne- en windenergie. Waar de sfeer landelijk is, ga dan ook door met de energietransitie, maar versterk natuurbehoud.

Techniek en innovatie:

- We moeten ook naar energiebesparing kijken (door efficiëntieverbetering).

- Smart grids moeten verder onderzocht/ ontwikkeld worden.

Opmerkingen over de uitgangspunten van de RES:

- Bij zonnepanelen willen deelnemers dat ook kleine daken worden meegenomen (*NB: de aanwezigen hebben niet zoveel boodschap aan de knip op 60 zonnepanelen wanneer dat uitgelegd wordt*)
- Ook kleine lokale windmolens dienen meegenomen te worden. Energie is niet alleen elektriciteit: denk ook aan warmte (*NB: hierop is geantwoord dat de Transitievisies Warmte eraan komen, die later weer samenkomen met de RES, en dat werd aanvaard.*)

1.2 Gesprek over de scenario's en bouwstenen:

Gesprek over de scenario's:

De meeste stickers zijn vanuit het scenario ('Lokale Kracht') geplakt. Men vond dat dit *ambitieniveau* het snelst te realiseren is, met de minste maatschappelijke effecten. Verder pleitte een deelnemer ook voor het gebruik van bestaande infrastructuur, die opmerking was slechts zijdelings gerelateerd aan het scenario.

Gesprek over de bouwstenen:

Over bouwstenen met overwegend groene stickers:

- **Zon op daken** wordt algemeen positief gewaardeerd. Opmerking: de zonnepanelen moeten wel schoon blijven.
- **Wind langs bedrijfsterreinen.**

Over gemixte bouwstenen:

- Er is overwegend positief gestickerd op **windturbines op agrarische gronden (langs waterwegen, op droogmakerij, in de Schermerpolder)**. Er was discussie:

Wel:

- Omdat we er met zonne-energie alleen niet komen.
- Omdat windturbines dan ver buiten de bebouwde kom staan en mensen er het minst last van hebben.
- Op voorwaarde dat de windmolens minstens 600 meter buiten de bebouwde kom staan.
- Op voorwaarde dat lijnen van het landschap behouden blijven, dus langs waterwegen plaatsen
- Op voorwaarde dat ze makkelijk aan te sluiten zijn aan een onderstation van Liander.

Niet:

- Omdat agrarische gronden voor voedselproductie gebruikt moeten worden.
- Omdat dat een nadelig effect kan hebben op natuur, en windturbines kunnen trillingen in de bodem veroorzaken

Over bouwstenen met overwegend oranje stickers:

- **Windturbines in de duinen.** Dit vinden de deelnemers echt niet aanvaardbaar. De natuur moet in stand gehouden en beschermd worden. Mensen zijn bezorgd niet alleen over vogels, maar ook over bodemleven dat door trillingen verstoord zou kunnen worden.

- **Windturbines bij bebouwde kern** is negatief onthaald omdat dit lelijk is en overlast veroorzaakt. De grens van 600 m moet bewaakt worden.
- **Zon langs dijken.**

1.3 Scenario banner

SCENARIO 1: Landschappelijke kenmerken als troef					
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt	
Zon					
Zon op grote daken		2	0		
Zon op agrarische gronden:	Ingepast in polderlandschap	0	1		
	Ingepast in strandwallen			X	
	Op verzilte gronden			X	
	Bij bodemdaling			X	
Zon op parkeerplaatsen				X	
Zon op asfalt	Op fietspaden			X	
Wind					
Zoekgebied wind:	Langs waterwegen	2	0		
	Op droogmakerij	1	0		

SCENARIO 2: Energielandschap 2.0					
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt	
Zon					
Zon op agrarische grond:	Een groot veld in de Schermerpolder	0	1		
	Langs infrastructuur in clusters			X	
	Op veenpolderlandschap	1	1		
	Buffer rondom bedrijfsterreinen			X	
	Transformatie van glastuinbouwgebied			X	
Zon op grote daken		2	0		
Zon op kassen	Transformatie huidige functie	2	0		
Zon op parkeerplaatsen		1	0		
Zon langs dijken		0	2		
Zon op water				X	
Zon op geluidschermen	Noord-Zuid/ Oost-West			X	
Zon op gevels				X	
Zon op asfalt				X	
Wind					
	In duingebied	0	6		

Zoekgebied wind:	Langs dijken	0	1	
	Op agrarische gronden in de Schermerpolder	6	2	
	Langs infrastructuur	1	0	
	Langs N-Wegen	0	1	
	In glastuinbouwgebied	0	1	
Repoweren bestaande windturbines				X

SCENARIO 3: Lokale kracht				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op dak		2	0	
Zon op agrarische gronden:	Rond stads- en dorpsranden	0	1	
	Langs spoorwegen	1	0	
	Langs bedrijfsterreinen	1	0	
	Langs wegen			X
Zon op water		0	1	
Zon op parkeerplaatsen		2	0	
Zon op geluidschermen	Noord-Zuid/ Oost- West	2	0	
Zon op gevels				X
Wind				
Zoekgebied wind:	Rondom bebouwd gebied	0	2	
	Rondom bedrijfsterreinen	3	0	
	Langs snelwegen			X
Repoweren bestaande windturbines				X

2. Bevindingen groep 2

2.1 Kansen, aandacht-en discussiepunten:

Eén of meerdere deelnemers deelden de volgende punten:

Lokale kansen:

- Dak van het winkelcentrum De Mare
- Industrierrein Beverkoop
- Zonnepanelen op het transferium
- Voorzie grote parkeerterreinen van glas/glazen zonnepanelen (doorschijnend, zoals ook op stations soms te zien)

Opmerking m.b.t. de rol van bewoners in de transitie:

- Veel roep om lokale financiële participatie van bewoners.
- Betrek de jeugd ook bij deze discussie.

Ruimtegebruik:

- Gebruik industrieel landschap voor opwekking.
- Er zijn veel voorstanders van wind in de schermer, mits goed ingepast.
- Combineer wind en zon; dat is efficiënt.
- Zonnepanelen niet op zichtlocaties plaatsen.

2.2 Gesprek over de scenario's en bouwstenen:

Gesprek over de scenario's:

Er zijn stickers geplaatst vanuit het *'Landschappelijke kenmerken als troef'* en bij *'Lokale kracht'*. Conclusie van het korte gesprek over scenario's is dan ook: we moeten aansluiten bij landschappelijke kwaliteiten, maar er bestaat ook een sterke wens dat de lokale bevolking kan meeprofiteren.

Gesprek over de bouwstenen:

Over bouwstenen met overwegend groene stickers:

- **Wind op agrarische grond Schermerpolder en de droogmakerijen.** Met name groen, maar er is ook één oranje sticker geplakt.
 - Wel:
 - Niemand heeft dan last van slagschaduw of geluidsoverlast
 - Voorwaarde: geen winturbines vlak bij bebouwing, wel langs bepaalde waterwegen, bijvoorbeeld de Westertocht of de Noordertocht
 - De droogmakerij is drooggemalen door de oude windmolens. Met opnieuw windmolens is dat is een mooie aanvulling
 - De Schermer is al niet meer origineel en de hoogspanningsmasten zijn ook lelijk
 - Als je de turbines in één lijn opstelt is de opbrengst al voldoende voor de RES van Alkmaar (NB: Opmerking komt van initiatiefnemer van een lijnopstelling voor wind in de Schermer)
 - Niet
 - Nuance: de windmolens mogen geen overlast (geluid, slagschaduw) bezorgen. Bewoners maken zich hier zorgen over.
 - Er was een bewoner uit de Schermer aanwezig die deelde er wel last van te hebben.

- Ontzie het oude polderlandschap en concentreer op bedrijfsterreinen.
- **Zon op grote daken.** Goede locaties: winkelcentrum De Mare, Beverkoog en transferium.
- **Wind op bedrijfsterreinen.** Zo ontzien we het oude polderlandschap. Wind op bedrijfsterreinen bundelen met lokale kracht wordt als goede optie gezien.

Over gemixte bouwstenen:

Er waren geen bouwstenen aanwezig waar zeer gemengd op is gestickerd.

Over bouwstenen met overwegend oranje stickers:

- **Zonnepanelen op veld.** Er is veel discussie over:
 - Niet: Goede landbouwgrond moeten we niet opofferen aan zonnepanelen
 - Niet: Verder is voedsel van een lokale bron ook goed: als je voedsel uit de eigen omgeving haalt hoef je die niet te importeren, en dat is ook beter voor het milieu (CO₂)
 - Niet: Het is niet mooi, het agrarisch landschap moeten we behouden. Een andere deelnemer zegt dan weer: eventueel wel mits er een boomsingeltje of bosjes omheen staan.
 - Wel: Bollenvelden kunnen weg om plaats te maken voor zonnenvelden. Bollen zijn namelijk een luxe en niet nodig voor voedselvoorziening. Wel uiteraard voor bedrijvigheid, dat ook belangrijk en nodig is voor de (lokale) economie
 - Wel: Zonnepanelen kunnen worden ingepast in het landschap, er is voldoende ruimte
- **Zon op water,** want dit past niet ("er is nu al geen plek op het Almaardermeer")

Overige opmerkingen m.b.t. bouwstenen:

- **Spoorlijnen overkappen met zon,** als extra bouwsteen.

2.3 Scenario banner

SCENARIO 1: Landschappelijke kenmerken als troef				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op grote daken		4	0	
Zon op agrarische gronden:	Ingepast in polderlandschap			X
	Ingepast in strandwallen			X
	Op verzilte gronden			X
	Bij bodemdaling	0	1	
Zon op parkeerplaatsen				X
Zon op asfalt	Op fietspaden			X
Wind				
Zoekgebied wind:	Langs waterwegen	1	0	
	Op droogmakerij	4	1	

SCENARIO 2: Energielandschap 2.0				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op agrarische grond:	Een groot veld in de Schermerpolder	0	3	
	Langs infrastructuur in clusters			X
	Op veenpolderlandschap	0	1	
	Buffer rondom bedrijfsterreinen			X
	Transformatie van glastuinbouwgebied			X
Zon op grote daken		2	0	
Zon op kassen	Transformatie huidige functie			X
Zon op parkeerplaatsen		1	0	
Zon langs dijken		0	1	
Zon op water		0	2	
Zon op geluidschermen	Noord-Zuid/ Oost-West	1	0	
Zon op gevels				X
Zon op asfalt			2	
Wind				
Zoekgebied wind:	In duingebied	0	4	
	Langs dijken	0	2	
	Op agrarische gronden in de Schermerpolder	6	0	
	Langs infrastructuur	1	0	
	Langs N-Wegen	2	0	
	In glastuinbouwgebied			X
Repoweren bestaande windturbines				X

SCENARIO 3: Lokale kracht				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op dak		4	0	
Zon op agrarische gronden:	Rond stads- en dorpsranden	0	1	
	Langs spoorwegen	1	0	
	Langs bedrijfsterreinen			X
	Langs wegen	0	1	
Zon op water		0	3	
Zon op parkeerplaatsen		1	0	
Zon op geluidschermen	Noord-Zuid/ Oost-West			X

Zon op gevels				X
Wind				
Zoekgebied wind:	Rondom bebouwd gebied			X
	Rondom bedrijfsterreinen	2	0	
	Langs snelwegen	1	0	
Repoweren bestaande windturbines		1	0	